



สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะ เป็นการสรุปผลการวิจัย เรื่องการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

วัตถุประสงค์ในการวิจัย มีดังนี้

1. เพื่อศึกษาการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 636 คน

จากจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร 106 โรงเรียน ใช้ตารางสุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan สุ่มได้เพียง 86 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างประชากร สุ่มโดยวิธีเน้นวัตถุประสงค์ (Purposive Sampling Technique) และวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

กลุ่มตัวอย่างประชากรประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนทุกฝ่าย และอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์โรงเรียน โรงเรียนละ 6 คน จำนวน 86 โรงเรียน ได้ตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 516 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น แบบประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และรายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ในหน่วยงานของรัฐ กับการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แล้วนำมาสร้างเป็นเครื่องมือ เสนอให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์แก้ไขแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน เพื่อตรวจสอบความแม่นยำในเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำคำถามมาปรับปรุงแก้ไขกับอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่ง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว ไปขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยขอหนังสือจากกรมสามัญศึกษาแนบไปด้วย ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปส่งและรับคืนด้วยตนเองส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งได้ส่งไปทางไปรษณีย์ และให้ส่งตอบกลับมา โดยการติดแสตมป์ให้เป็นรายฉบับ การตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยให้เวลาสำหรับประชากรตอบแบบสอบถามเป็นเวลา 2 สัปดาห์ ในสัปดาห์ที่ 3 และ 4 เป็นช่วงการติดต่อขอรับแบบสอบถามคืน จำนวนแบบสอบถามส่งไปทั้งสิ้น 516 ฉบับ ได้รับกลับคืน 410 ฉบับ และเมื่อตรวจสอบแล้ว เป็นฉบับที่สมบูรณ์ 399 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 77.32

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ ข้อมูลจากแบบสอบถามการประชาสัมพันธ์โรงเรียนวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยหรือมัชฌิมเลขคณิต (Mean หรือ \bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในการประชาสัมพันธ์ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยหรือมัชฌิมเลขคณิต (Mean หรือ \bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การคำนวณค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSX (Statistical Package for Social Sciences Version X) ณ สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ผู้บริหารที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เป็นชาย ร้อยละ 54.89 เป็นหญิงร้อยละ 45.11 อาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ เป็นหญิงมากกว่าชาย

คือ เป็นหญิงร้อยละ 82.93 เป็นชายร้อยละ 17.07

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มแล้ว ปรากฏว่า เป็นหญิงร้อยละ 52.88 เป็นชายร้อยละ 47.12

2. อายุ ผู้บริหารที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 51-60 ปี มีมากที่สุด มีร้อยละ 50.47 รองลงไปคือ อายุ 41-50 มีร้อยละ 35.33 น้อยที่สุดอายุระหว่าง 21-30 ปี มีร้อยละ 0.31 อาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด คือร้อยละ 64.63 รองลงไป คืออายุ 41-50 ปี มีร้อยละ 21.95 น้อยที่สุดอายุระหว่าง 21-30 ปี มีร้อยละ 6.10

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มมีอายุ 51-60 ปี มากที่สุด คือร้อยละ 41.60 น้อยที่สุดคืออายุระหว่าง 21-30 ปี มีร้อยละ 1.5

3. วุฒិการศึกษา ผู้บริหารที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิทางการศึกษาสูงสุด คือ ระดับปริญญาตรีมากที่สุดร้อยละ 74.76 รองลงมาคือสูงกว่าปริญญาตรี มีร้อยละ 24.29 และต่ำกว่าปริญญาตรี น้อยที่สุด มีร้อยละ 0.95 ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์มีวุฒิการศึกษาสูงสุดคือระดับปริญญาตรีมากที่สุด มีร้อยละ 78.04 น้อยที่สุด คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี มีร้อยละ 8.54

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่ม มีวุฒิทางการศึกษาสูงสุด คือ ระดับปริญญาตรี มีร้อยละ 75.4 น้อยที่สุดคือต่ำกว่าปริญญาตรี มีร้อยละ 2.5

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเรื่องการประชาสัมพันธ์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยวิเคราะห์ให้เห็นถึงสภาพการจัดประชาสัมพันธ์โรงเรียน โดยใช้แนวคิดการประชาสัมพันธ์พื้นฐานของ Leslie W.Kindred 6 ประการ คือ

1. การประชาสัมพันธ์เกิดจากการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า โดยส่วนรวมทุกข้อแล้ว ปรากฏว่าสภาพที่เป็นจริงหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาจากแนกกลุ่มตัวอย่างประชากร พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติมากเช่นกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะเห็นว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ เห็นว่า สภาพที่เป็นจริงหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 10 ข้อ เรียงตามลำดับ

จากมากไปหาน้อยดังนี้

1. คณะอาจารย์ในโรงเรียนร่วมมือ และช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่
2. นโยบาย และ เป้าหมาย ของโรงเรียนที่กำหนด เป็นที่ยอมรับของคณะอาจารย์
3. ฝ่ายบริหารได้จัดชั่วโมงการสอน และมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับ
คณาจารย์อย่างเสมอภาค
4. โรงเรียนจัดให้มีระบบในการสื่อสาร เพื่อให้บุคลากรได้ทราบความเคลื่อนไหว
และ เข้าใจอันดีต่อกัน
5. กิจกรรมทางสังคมและวิชาการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ฝ่ายบริหาร และ
อาจารย์ เข้าร่วมกันอย่างพร้อมเพรียง
6. ผู้บริหารกับคณาจารย์มีความ เข้าใจกันดี
7. โรงเรียนมีการประกาศเกียรติคุณ และ เผยแพร่ ผลงานดีเด่นของบุคลากรที่
กระทำความดี
8. การประเมินผลการปฏิบัติราชการ โรงเรียนจัดทำในรูปคณะกรรมการโดยมี
เกณฑ์และข้อมูลที่เป็นหลักฐานอ้างอิง เพื่อให้เกิดความยุติธรรม
9. คนงาน ภารโรง และเจ้าหน้าที่ ให้ความเคารพ เชื่อฟัง คณาจารย์
10. โรงเรียนให้บุคลากรได้มีโอกาสไปทัศนศึกษาดูงานร่วมกัน
การสร้างความสัมพันธ์อันดีของบุคลากรในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของ

กลุ่มประชากร ตัวอย่างทั้งสองตามรายชื่อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย 4 ข้อ เรียงตาม
ลำดับจากมากไปน้อยดังนี้

11. โรงเรียนจัดให้มีการพบปะสังสรรค์อย่างไม่เป็นทางการในหมู่บุคลากรชั้นภายในโรงเรียน
12. คณะอาจารย์ในโรงเรียนให้ร้ายป้ายสี และนินทาซึ่งกันและกัน
13. คณะอาจารย์ในโรงเรียนแบ่ง เป็นพรรค เป็นพวกหลายกลุ่มที่มีความขัดแย้งกัน
14. โรงเรียนจัดกิจกรรมสันทนาการ และการกีฬา เพื่อให้บุคลากรมีส่วนร่วม
สัมพันธ์กัน

2. การประชาสัมพันธ์ เกิดจากการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน ศิษย์

เก่าต่อครูและโรงเรียน

ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ทั้งสองกลุ่ม พบว่า โดยส่วนรวมทุกข้อ แล้วปรากฏว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาจำแนกกลุ่มตัวอย่างประชากร พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะเห็นว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ เห็นว่า สภาพที่เป็นจริงหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 13 ข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. โรงเรียนจัดให้มีการประชุมนักเรียน เพื่อแจ้งข่าวสาร และระเบียบปฏิบัติให้นักเรียนได้ทราบ
2. อาจารย์ในโรงเรียนเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือ และแก้ปัญหาให้กับนักเรียน
3. โรงเรียนอำนวยความสะดวกแก่นักเรียนศิษย์เก่าที่มาติดต่อขอความช่วยเหลือต่าง ๆ จากโรงเรียน
4. อาจารย์ส่วนใหญ่ให้ความสนิทสนม เป็นกันเองกับนักเรียน
5. โรงเรียนจัดโครงการปัจฉิมนิเทศและกิจกรรม เพื่อสร้างความผูกพันให้กับนักเรียนก่อนจบการศึกษา
6. โรงเรียนให้ความสนใจและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมของศิษย์เก่า เพื่อสร้างความสัมพันธ์กันในหมู่ศิษย์เก่าและโรงเรียน
7. ศิษย์เก่ามีทัศนคติที่ดีและมีความผูกพันต่อครู อาจารย์ และโรงเรียน
8. โรงเรียนได้เชิญศิษย์เก่ามาร่วมกิจกรรมของโรงเรียนในโอกาสพิเศษต่าง ๆ ของโรงเรียน
9. โรงเรียนจัดกิจกรรม เพื่อสร้างความสนิทสนมและสามัคคีให้กับนักเรียน
10. ศิษย์เก่าให้การสนับสนุนและช่วยเหลือโรงเรียนมาก
11. โรงเรียนประกาศเกียรติคุณยกย่องศิษย์เก่าที่ทำความดี และจารึกเกียรติประวัติ เผยแพร่ผลงานของศิษย์เก่า
12. เมื่อได้รับเชิญศิษย์เก่ามาร่วมงาน

13. อาจารย์มีปฏิกริยาหรือมีความลำเอียงต่อนักเรียนบางคนให้ปรากฏเห็นชัด

ส่วนการประชาสัมพันธ์ที่เกิดจากการสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างครูกับนักเรียน ศิษย์เก่าต่อครู และโรงเรียน ตามความคิดเห็นของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งสองตามรายชื่อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย 1 ข้อ คือ

14. การลงโทษนักเรียนที่กระทำความผิดทางวินัย หรือด้านการเรียนอย่างไม่สมเหตุสมผล

3. การประชาสัมพันธ์เกิดจากการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ทั้งสองกลุ่ม พบว่า โดยส่วนรวมทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาจำแนกกลุ่มตัวอย่างประชากร พบว่า ผู้บริหาร และอาจารย์มีความคิดเห็นว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อจะเห็นว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ เห็นว่าสภาพที่เป็นจริงหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 7 ข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. โรงเรียนจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อชี้แจงเรื่องราวและระเบียบต่าง ๆ ให้เข้าใจ
2. โรงเรียนได้เชิญผู้ปกครองมารับรู้เกี่ยวกับเรื่องการเรียนการสอน และเรื่องความประพฤติของนักเรียน เพื่อร่วมกันแก้ไขข้อหา
3. โรงเรียนจัดเจ้าหน้าที่และสถานที่ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ปกครอง หรือชุมชนที่มาติดต่อเพื่อทำกิจกรรมของสังคม
4. โรงเรียนเชิญผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนมาร่วมกิจกรรม ในโอกาสพิเศษต่าง ๆ ของโรงเรียน
5. โรงเรียนจัดโครงการร่วมกับผู้ปกครอง เพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ
6. โรงเรียนส่งข่าวสาร จดหมายข่าว หนังสือพิมพ์ โรงเรียน เพื่อแจ้งความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้า หรือการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียน และรับฟังความคิดเห็นจากผู้ปกครองและชุมชน

7. โรงเรียนได้ส่งอาจารย์ออกแนะนำ เผยแพร่ กิจกรรม และผลงานของโรงเรียนให้กับโรงเรียนอื่น ๆ และชุมชน

ส่วนการประชาสัมพันธ์ที่เกิดจากการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และโรงเรียน ตามความคิดเห็นของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งสองตามรายชื่อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย 3 ข้อ คือ

8. โรงเรียนเชิญผู้ปกครองหรือประชาชนที่มีความรู้ ความสามารถมาเป็นวิทยากรของโรงเรียน
9. โรงเรียนจัดให้มีการประชุมพบปะสังสรรค์ ระหว่างผู้ปกครอง และครูของโรงเรียน
10. ชุมชนได้เคยบ่น ร้องทุกข์ หรือแจ้งเรื่องมาทางโรงเรียน เกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน

4. การประชาสัมพันธ์เกิดจากการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับสมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่า สมาคมวิชาชีพต่าง ๆ และกลุ่มอิทธิพลในชุมชนกับโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ทั้งสองกลุ่มพบว่า โดยส่วนรวมทุกข้อแล้ว ปรากฏว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกกลุ่มตัวอย่าง ประชากรพบว่าผู้บริหารและอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จะเห็นว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่าสภาพที่เป็นจริงหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 7 ข้อ

1. โรงเรียนให้การต้อนรับกลุ่มบุคคลหรือสมาคมต่าง ๆ ที่มาเยี่ยมชมกิจการของโรงเรียนด้วยความเต็มใจและให้ข้อมูลดี
2. สมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่า มีบทบาทในการช่วยเหลือโรงเรียน
3. โรงเรียนเข้าร่วมงานสาธารณกุศลกับสมาคมต่าง ๆ และกลุ่มบุคคลในชุมชน
4. โรงเรียนสนับสนุน และจัดให้ครูเป็นสมาชิก หรือกรรมการร่วมในสมาคมผู้ปกครองและครูสมาคมศิษย์เก่าและสมาคมวิชาชีพอื่น ๆ
5. โรงเรียนเชิญกลุ่มบุคคลและสมาคมต่าง ๆ มาร่วม งานกิจกรรมของโรงเรียน
6. โรงเรียนสนับสนุน และจัดส่งบุคลากรเข้าร่วมประชุมสัมมนา กับสมาคมวิชาชีพในโอกาสต่าง ๆ

7. โรงเรียนได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับหน่วยงานของราชการ รัฐวิสาหกิจ สมาคม และชมรมต่าง ๆ ของชุมชน

ส่วนการประชาสัมพันธ์อันเกิดจากความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับสมาคมต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งสอง ตามรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย 3 ข้อ คือ

8. โรงเรียนได้เชิญกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนหรือสมาคมต่าง ๆ มาให้ความรู้แก่ครูและนักเรียน
9. โรงเรียนจัดโครงการให้บุคลากรและนักเรียนไปชมกิจการของกลุ่มบุคคลและสมาคมต่าง ๆ ในชุมชน
10. โรงเรียนบอกรับเป็นสมาชิกวารสารของสมาคมวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ให้ความรู้แก่บุคลากร

มีข้อสังเกตในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับสมาคม 2 ข้อ คือ ข้อ 7 และข้อ 9 ที่ผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับมาก แต่อาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

5. การประชาสัมพันธ์เกิดจากการเผยแพร่กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมในโอกาสพิเศษต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ทั้งหัวหน้างานประชาสัมพันธ์ทั้งสองกลุ่มพบว่า โดยส่วนรวมทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาจำแนกกลุ่มตัวอย่างประชากร พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จะเห็นว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่าสภาพที่เป็นจริงหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้ง 11 ข้อ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. โรงเรียนจัดส่งนักเรียนเข้าประกวดผลงานทางวิชาการ และแข่งขันในด้านความรู้ทักษะและความสามารถ
2. โรงเรียนจัดส่งนักกีฬาของโรงเรียนเข้าร่วมการแข่งขันกับโรงเรียน หรือสโมสรของราชการและเอกชน

3. ในโอกาสที่โรงเรียนจัดงานพิเศษขึ้นในโรงเรียน ทางโรงเรียนได้เชิญผู้ปกครองและประชาชนมาร่วมงาน
4. โรงเรียนมีนโยบาย และจัดทำโครงการ หรือกิจกรรมนักเรียนที่เป็นสาธารณประโยชน์ เพื่อเผยแพร่แก่ชุมชน
5. โรงเรียนจัดโครงการให้นักเรียนออกมาบำเพ็ญประโยชน์แก่ชุมชน
6. โรงเรียนได้จัดส่งนักเรียนไปร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ของจังหวัดและประเทศกับชุมชน
7. โรงเรียนเข้าร่วมหรือจัดงานประจำปี จัดนิทรรศการ เพื่อแสดงผลงานทางวิชาการของโรงเรียนกับองค์การภาครัฐบาลและเอกชน
8. โรงเรียนได้เชิญผู้ปกครองและประชาชนมาร่วม เป็นเกียรติ ในพิธีแจกรางวัลนักเรียนที่ประพฤติดี เรียนดี หรือเสียสละ
9. โรงเรียนมีโครงการเผยแพร่กิจกรรมที่ดีเด่นของนักเรียนให้ชุมชนทราบ
10. ในโอกาสพิเศษ เช่น วันขึ้นปีใหม่ โรงเรียนได้นำผลงานของนักเรียนไปกราบ เยี่ยมอวยพรแก่บุคคลผู้มีพระคุณต่อโรงเรียน
11. โรงเรียนจัดดนตรีและการแสดงเพื่อร่วมงานกับหน่วยงานอื่น หรือที่ชุมชนจัดขึ้นในวันสำคัญและงานเทศกาลของชุมชน

มีข้อน่าสังเกต เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ในด้านการเผยแพร่กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมในโอกาสพิเศษ อยู่ 1 ข้อ คือ ข้อ 11 ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติในระดับมาก ส่วนอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ เห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

6. การประชาสัมพันธ์เกิดจากการใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ และช่องทางต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ทั้งสองกลุ่ม พบว่า โดยส่วนรวมทุกข้อแล้ว ปรากฏว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาจำแนกกลุ่มตัวอย่างประชากรพบว่า ทั้งผู้บริหาร และอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ เห็นว่าสภาพที่เป็นจริงหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากสอดคล้องกัน

ส่วนการประชาสัมพันธ์ที่เกิดจากการใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ และช่องทางต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งสองตามรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 7 ข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย คือ

1. โรงเรียนได้จัดทำคู่มือนักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อให้ทราบ และเป็นแนวปฏิบัติของนักเรียนและผู้ปกครอง
 2. โรงเรียนได้จัดทำป้ายนิเทศ เพื่อเป็นแหล่งสื่อสารระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ นักเรียน และผู้ปกครอง
 3. การให้บริการติดต่อทางโทรศัพท์ระหว่าง บุคลากรภายนอก กับโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียนใช้วาจาสุภาพและบริการอย่างดี
 4. โรงเรียนจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ผลงานของโรงเรียนต่อชุมชนและองค์การสถาบันอื่น ๆ
 5. โรงเรียนได้จัดทำเอกสาร ในการแนะนำโรงเรียนให้ประชาชนทราบ
 6. โรงเรียนออกข่าวสาร เผยแพร่ข่าว รายงานผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนในรอบปีให้ชุมชนทราบ
 7. โรงเรียนได้จัดเผยแพร่เทปวีดิทัศน์ ในเรื่องของโรงเรียนหรือกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ให้ชุมชนหรือผู้มาเยี่ยมเยียนได้ทราบ
- ส่วนการประชาสัมพันธ์โดยการใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์และช่องทางต่าง ๆ

ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย 4 ข้อเรียงตามลำดับดังนี้

8. ข่าวสารของโรงเรียนที่ส่งถึงผู้ปกครอง และประชาชน ได้รับการตอบสนองกลับมา
9. โรงเรียนได้จัดให้มีการแถลงข่าวแก่สื่อมวลชนหรือเชิญสื่อมวลชนมาชมกิจกรรมของโรงเรียน
10. โรงเรียนส่งรูปกิจกรรม ข้อความ และผลงานที่สร้างชื่อเสียงไปยังหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร เพื่อการเผยแพร่ข่าวคราวและผลงาน
11. โรงเรียนส่งบทความ และผลงานที่ดีของโรงเรียนไปยังสถานีวิทยุ โทรทัศน์ เพื่อการเผยแพร่

มีข้อสังเกตในด้านการใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ และช่องทางต่าง ๆ อยู่

1 ข้อคือ ข้อ 8 ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย แต่อาจารย์หัวหน้าประชาสัมพันธ์ เห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

สรุป เมื่อพิจารณาการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ทั้ง 6 ประเภท ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ เห็นว่ามีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ประเภท โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้

1. กิจกรรมของนักเรียน และกิจกรรมในโอกาสพิเศษต่าง ๆ
2. ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ศิษย์เก่าต่อครู และโรงเรียน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างสมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่า สมาคมวิชาชีพต่าง ๆ และกลุ่มอิทธิพลในชุมชนกับโรงเรียน
4. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในโรงเรียน
5. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และโรงเรียน
6. เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ และช่องทางต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์โดยส่วนรวม ทุกข้อพบว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างประชากร พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะเห็นว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 18 ข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ไม่ดี และมีไม่เพียงพอ
2. ขาดเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการเพื่อใช้ในการดำเนินการประชาสัมพันธ์
3. ผู้ที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีงานที่ได้รับมอบหมายมากเกินไปจนไม่อาจทุ่มเทให้กับงานประชาสัมพันธ์ได้
4. โรงเรียนขาดการจัดเก็บระบบข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากร และสภาพต่าง ๆ ของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ จึงมีอำนาจมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการประชาสัมพันธ์ได้
5. โรงเรียนขาดแคลนในด้านการเงินและงบประมาณ เพื่อนำมาจัดกิจกรรมส่งเสริมการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

6. โรงเรียนไม่ได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งบริการทางการประชาสัมพันธ์ (เช่น สถานีวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร ฯลฯ)
7. โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความสามารถ เฉพาะในการประชาสัมพันธ์
8. โรงเรียนขาดการประสานงานที่ดี และขาดการติดตามงานด้านประชาสัมพันธ์
9. นโยบายและเป้าหมายในด้านการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนยังไม่ชัดเจน
10. บุคลากรส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
11. บุคลากรในโรงเรียนไม่ค่อยร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และไม่กระตือรือร้นในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
12. ประชาชนและผู้ปกครองไม่ค่อยร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน
13. บุคลากรที่ทำหน้าที่ด้านประชาสัมพันธ์ขาดความรู้ ความเข้าใจและไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
14. หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ไม่เข้าใจวิธีการที่จะขอความร่วมมือจากสื่อมวลชน จึงไม่ได้รับความช่วยเหลือ
15. ไม่มีโครงการหรือแผนงานในการจัดการประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่แน่นอน แค้นชัด
16. หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ไม่กล้าดำเนินงาน เพราะเกรงกลัวผู้มีอำนาจหรือกลัวความผิดพลาดจนเกินไป
17. อาจารย์โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดมนุษยสัมพันธ์กับผู้ปกครองและคนในชุมชน
18. โรงเรียนจัดบุคลากรที่มีบุคลิกลักษณะไม่เหมาะสม เข้าปฏิบัติงานด้านประชาสัมพันธ์โรงเรียน
ปัญหาและอุปสรรคในการประชาสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ทั้งสองตามรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับน้อยที่สุด 2 ข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้
19. สมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่า กลุ่มบุคคลและกลุ่มอิทธิพล ในชุมชนหวังผลประโยชน์ส่วนตนจนเกิดปัญหาการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน
20. โรงเรียนมุ่งประโยชน์ในด้านการหาเงินมากเกินไป จนไม่คำนึงถึงหลักการด้านประชาสัมพันธ์
มีข้อน่าสังเกต ในเรื่องปัญหา อุปสรรค ในการประชาสัมพันธ์ 2 ข้อ คือข้อ 3 ผู้บริหารมีความเห็นว่าเป็นปัญหาระดับน้อย แต่อาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ เห็นว่าเป็นปัญหา

ระดับมาก และข้อ 15 ผู้บริหารเห็นว่า เป็นปัญหาระดับน้อย ส่วนอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ เห็นว่า เป็นปัญหาระดับน้อยที่สุด

การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยวิเคราะห์ให้เห็นถึงสภาพการประชาสัมพันธ์ซึ่งใช้แนวคิดพื้นฐานการประชาสัมพันธ์โรงเรียน 6 ประการ ดังจะอภิปรายผลในแต่ละประเภทดังต่อไปนี้

1. การประชาสัมพันธ์ อันเกิดจากการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในโรงเรียน ผลการวิจัยการประชาสัมพันธ์ด้านนี้ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตัวอย่างประชากรรายกลุ่มก็พบว่ามีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ข้อคิดเห็นที่น่าสนใจที่ผู้บริหารและอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์มีความเห็นว่าปฏิบัติในระดับมากคือ คณะจารย์ในโรงเรียนร่วมมือ และช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ นโยบายและเป้าหมาย เป็นที่ยอมรับของคณาจารย์และฝ่ายบริหารได้จัดชั่วโมงการสอนและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับคณาจารย์อย่างเสมอภาค จากผลการวิจัยนี้เห็นได้ว่า การที่ครูมีความร่วมมือและช่วยกันปฏิบัติงาน เพราะยอมรับนโยบายการปฏิบัติ และพอใจในงานที่ได้รับมอบหมาย จึงนับได้ว่าครูเกิดขวัญดี ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีซึ่ง นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ กล่าวว่า "ขวัญ หมายถึง ความสัมพันธ์อย่างได้ดุลยภาพระหว่างบุคคลแต่ละบุคคลกับหน่วยงานที่ตนเองปฏิบัติอยู่" นั้นหมายถึง ความสัมพันธ์ ซึ่งจะส่งผลต่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียนได้ดี

ในด้านความคิดเห็นที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือโรงเรียนจัดให้มีการพบปะสังสรรค์กันอย่างไม่เป็นทางการในหมู่บุคลากร และการจัดกิจกรรม สันทนาการ การกีฬา โรงเรียน ควรจัดให้มีการพบปะสังสรรค์กันเป็นครั้งคราวตามโอกาสที่เหมาะสม เช่น ในวันปิดภาคเรียน วันขึ้นปีใหม่ การปฐมนิเทศครูใหม่ การแข่งขันกีฬาระหว่างเพื่อนร่วมงาน (นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ : 2530) เพื่อให้บุคลากรมีโอกาสพบปะและรู้จักกันมากขึ้น อันจะมีผลต่อความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และสิ่งนี้จะส่งผลดีต่อการประชาสัมพันธ์ภายใน ซึ่งชม ภูมิภาค (2516) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์ที่ดีภายในจะเป็นรากฐานการประชาสัมพันธ์ที่ดีภายนอกตามมาด้วย

2. การประชาสัมพันธ์ อันเกิดจากการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน คิษย์เก่าต่อครูและโรงเรียน ผลการวิจัยด้านนี้ทุกข้อตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรเห็น ว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายกลุ่มก็ยังคงมีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความเห็นตรงกันมากระหว่างผู้บริหารและอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ คือ การที่โรงเรียนจัดให้มีการประชุมนักเรียนเพื่อแจ้งข่าวสาร และระเบียบปฏิบัติให้นักเรียนได้ทราบ อาจารย์ในโรงเรียนเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับนักเรียน โรงเรียนอำนวยความสะดวกให้แก่ศิษย์เก่า ที่มาติดต่อขอความช่วยเหลือต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้น่าจะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียน คิษย์เก่าต่อครู และโรงเรียนให้มีความสัมพันธ์ ใกล้ชิด และมีความเป็นกันเอง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2530) ที่กล่าวว่าโรงเรียนควรพยายามที่จะแก้ไขข้อขัดแย้ง บรรดาข้อข้องใจทั้งหลายในแง่ต่าง ๆ ที่นักเรียน และประชาชนมีต่อโรงเรียนให้หมดสิ้นไป ให้ทุกฝ่ายมองโรงเรียนด้วยความชื่นชม

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ในระดับน้อยที่ตรงกัน ได้แก่ การลงโทษนักเรียนที่กระทำคามผิดทางวินัย หรือด้านการเรียนอย่างไม่เหมาะสม ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งสมควรและสอดคล้องกับ Kindred et, al ที่ว่าแม้ว่าเรื่องระเบียบวินัย เป็นเรื่องสำคัญและจริงจังที่ผู้บริหารต้องรับผิดชอบ แต่โรงเรียนก็ควรกระทำอย่างมีเหตุผล จึงจะได้รับความเชื่อถือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

3. การประชาสัมพันธ์ อันเกิดจากการสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และโรงเรียน ผลการวิจัยด้านนี้ตามความคิดเห็นของประชากรทั้ง 2 กลุ่มพบว่าการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ทั้งผู้บริหารและอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ข้อที่น่าสนใจ คือการที่โรงเรียนจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อชี้แจงเรื่องการเรียนการสอน เรื่องความประพฤติของนักเรียนเพื่อร่วมกันแก้ไข โรงเรียนได้เชิญผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนมาร่วมกิจกรรมในโอกาสพิเศษต่าง ๆ ของโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมายในการประชาสัมพันธ์ที่ ภิญโญ สาธร (2526) วิจิตร อาวะกุล (2526) เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527) และ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2530) ที่เห็นพ้องกันว่าโรงเรียนพึงจัดการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจระเบียบ กฎเกณฑ์ และเหตุผลความจำเป็น ที่ต้องมีกฎ

ระ เปรียบให้ เข้าใจตรงกัน เพื่อความร่วมมือกันในการปฏิบัติให้ประชาชนได้ทราบความ เคลื่อนไหว การดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ส่งเสริมให้ครูกับผู้บริหารมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ร่วมมือกันในการแก้ปัญหาของเด็กทั้งทางโรงเรียนและที่บ้าน

สำหรับความเห็นที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ตรงกัน ในกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งสอง กลุ่มที่น่าสนใจ คือ การที่โรงเรียนเชิญผู้บริหาร หรือประชาชนที่มีความรู้ความสามารถมาเป็น วิทยากรของโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นไปได้ว่าโรงเรียนมีข้อมูล เกี่ยวกับผู้บริหารและประชาชนใน ชุมชนน้อย จึงควรมีการปรับปรุงในจุดนี้ เมื่อพิจารณาความคิดเห็นจะพบว่า โรงเรียนจัดให้มีการ ประชุมพบปะสังสรรค์ระหว่างผู้บริหารและครูของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย โรงเรียนจึงควรจัด ให้มีการประชุมพบปะสังสรรค์อย่างไม่เป็นทางการ ระหว่างผู้บริหารและครูของโรงเรียนให้มากขึ้น เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้บริหารให้ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ความคิดเห็นที่ ตรงกันระหว่างประชากรกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระดับน้อยอีกข้อหนึ่งก็คือ ชุมชนได้เคยบ่น ร้องทุกข์ หรือแจ้งเรื่องมาทางโรงเรียนเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน แสดงว่า โดยทั่วไปแล้วทัศนคติ ของชุมชนที่มีต่อนักเรียน น่าจะอยู่ในระดับที่ดี มีความเชื่อถือว่าโรงเรียนได้ดูแลความประพฤติของ นักเรียนได้อย่างดี

4. การประชาสัมพันธ์อันเกิดจากการสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างโรงเรียนกับ สมาคมผู้บริหารและครู สมาคมศิษย์เก่า สมาคมวิชาชีพต่าง ๆ และกลุ่มอิทธิพลในชุมชนกับ โรงเรียน ผลการวิจัยการประชาสัมพันธ์ด้านนี้ ตามความคิดเห็นของตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่ม โดยส่วนรวมทุกข้อแล้ว พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและ เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายกลุ่มแล้วมี การปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้ง 2 กลุ่ม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและ อาจารย์เห็นว่า สภาพที่เป็นจริงปฏิบัติอยู่ในระดับมากมีข้อที่น่าสนใจคือโรงเรียนให้การต้อนรับกลุ่ม บุคคลหรือสมาคมต่าง ๆ ที่มาเยี่ยมชมกิจการของโรงเรียนด้วยความเต็มใจและให้ข้อมูลดี สมาคม ผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่า มีบทบาทในการช่วยเหลือโรงเรียน และโรงเรียนเข้าร่วมงาน สาธารณกุศล กับสมาคมต่าง ๆ และกลุ่มบุคคลในชุมชนแสดงถึงความสัมพันธ์อันใกล้ชิดที่โรงเรียน มีต่อสมาคมผู้บริหารและครูและชุมชน อย่างไรก็ตามก็ติกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม มีความคิด เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย กับการที่โรงเรียนได้เชิญกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน หรือสมาคม ต่าง ๆ มาให้ความรู้แก่ครูและนักเรียน โรงเรียนจัดโครงการให้บุคลากรและนักเรียนไปชมกิจการ ของกลุ่มบุคคล และสมาคมต่าง ๆ ในชุมชน ซึ่งโรงเรียนควรมีการปรับปรุงในจุดนี้ ดังที่ Kindred

et.al (1984) ได้เสนอไว้ว่า ผู้บริหารควรมุ่งถึงเป้าหมายและหน้าที่ที่รับผิดชอบที่มีต่อชุมชน พยายามกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมร่วมกับกิจกรรมของโรงเรียน แม้ว่าบุคคลเหล่านั้นจะไม่ได้เป็นผู้ปกครองของนักเรียนก็ตาม นอกจากนี้การจัดให้บุคลากรและนักเรียนไปชมกิจการของกลุ่มบุคคล และสมาคมต่าง ๆ ในชุมชน ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และสนองต่อหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ในข้อที่ระบุว่า "เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในชุมชน สามารถเสนอแนวทางพัฒนาชุมชน ภูมิใจในการปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมศิลปะ วัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตน" (หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 : กรมวิชาการ)

5. การประชาสัมพันธ์ เกิดจากการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมของโรงเรียนในโอกาสพิเศษต่าง ๆ ผลการวิจัยตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรทั้งสองกลุ่มพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารและหัวหน้างานประชาสัมพันธ์มีความเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน จากความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่า สภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากหลายข้อและมีข้อที่น่าสนใจ คือ โรงเรียนจัดส่งนักเรียนเข้าประกวดผลงานทางวิชาการ และแข่งขันในด้านความรู้และความสามารถ โรงเรียนจัดส่งนักกีฬาของโรงเรียนเข้าร่วมการแข่งขันกับโรงเรียน หรือสโมสรของราชการ และเอกชน กิจกรรมการส่งนักเรียนเข้าประกวดแข่งขันด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2526) ที่ว่า นอกจากจะเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียนแล้ว ยังเป็นการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนทั้งด้านบุคลิกภาพและสติปัญญาอีกด้วย ส่วนข้อที่โรงเรียนมีโครงการเผยแพร่กิจกรรมที่ดีเด่นของนักเรียนให้ชุมชนทราบ ก็สอดคล้องกับคำแนะนำของ Kindred et.al (1984) ที่กล่าวว่า "ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและให้ประชาชนได้ทราบถึงความสำเร็จของการทำงานนั้น" ซึ่งเป็นหลักในการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนประการหนึ่ง ดังนั้นกิจกรรมนักเรียนจึงมีผลกระทบในทางที่ดีต่อการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน "เพราะกิจกรรมนักเรียนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ ในการเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียนและเป็นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนอีกด้วย" (Kindred : 1957)

กิจกรรมที่ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นไม่ตรงกัน คือ การที่โรงเรียนจัดดนตรีและการแสดงเพื่อร่วมงานกับหน่วยงานอื่น หรือที่ชุมชนจัดขึ้นในวันสำคัญและงานเทศกาลของชุมชน กล่าวคือ ผู้บริหารมีความเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ เห็นว่าอยู่ใน

ระดับน้อย ทั้งนี้ อาจเป็นไปได้ว่าผู้บริหารและอาจารย์มีเกณฑ์มาตรฐานความถี่ของการไปร่วมงานแสดงดนตรีและการแสดงของโรงเรียนไม่เหมือนกัน หรืออาจเป็นไปได้ที่ผู้บริหารจะมีโอกาสในการไปมีส่วนร่วมทำกิจกรรมขององค์การอื่น ๆ ในชุมชนอยู่เสมอ (Williams : 1971) จนรู้สึกว่าได้ให้โรงเรียนไปมีกิจกรรมร่วมอยู่ในระดับมาก

6. การประชาสัมพันธ์อันเกิดจากการใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ และช่องทางต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์ ผลการประชาสัมพันธ์ด้านนี้ของโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มของตัวอย่างประชากรแล้ว พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ มีความเห็นสอดคล้องกันคือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งผู้บริหารและอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์มีความเห็นว่า ทางโรงเรียนได้ใช้ เครื่องมือต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์ในระดับที่มากแล้ว เช่น การจัดทำคู่มือนักเรียนและผู้ปกครอง จัดทำป้ายนิเทศ เพื่อเป็นแหล่งสื่อสารระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ นักเรียน และผู้ปกครอง การใช้โทรศัพท์ติดต่อระหว่างโรงเรียนกับบุคลากรภายนอก รวมทั้งเอกสารและสื่ออื่น ๆ แสดงว่า ทางโรงเรียนได้ใช้สื่อหลายชนิดในการประชาสัมพันธ์ตามความเหมาะสม เพราะสื่อแต่ละอย่างก็มีคุณสมบัติที่จะนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้แตกต่างกันไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อที่เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ วิจิตร อวาระกุล (2526) ที่ว่า "สื่อในการประชาสัมพันธ์เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้โรงเรียน และกลุ่มบุคคลหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนได้ทราบข่าว ได้รู้ และเข้าใจ หรือได้รับการศึกษาที่ถูกต้อง"

ข้อที่น่าสังเกตก็คือ ตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มต่างมีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ในข้อที่ว่าข่าวสารของโรงเรียนที่ส่งถึงผู้ปกครองและประชาชนได้รับการตอบสนองกลับคืน ในข้อนี้ควรได้มีการปรับปรุงหาวิธีการให้มีการตอบสนองกลับจากผู้ปกครอง และประชาชนให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Kindred et.al ที่ว่า เพราะการสื่อสารที่ดีต้องเป็นกระบวนการสื่อสารสองทาง คือ มีการรับและส่งกันได้ และข้อที่ยังมีการปฏิบัติในระดับน้อย ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์คือ การเผยแพร่งานประชาสัมพันธ์โรงเรียนหรือการมีการติดต่อกับสื่อมวลชนภายนอก ไม่ว่าจะเป็นการแถลงข่าวหรือส่งงานไปลงหน้าหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือการออกอากาศทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์ก็ตาม ซึ่งก็เป็นข้อที่สมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขเช่นกัน เพื่อการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนจะได้กว้างไกลขึ้น และมีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น

ปัญหาและอุปสรรคของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ผลการวิจัยปัญหาและอุปสรรคโดยส่วนรวมทุกเรื่อง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ ปรากฏว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาแยกตามกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มแล้ว พบว่า มีความเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย การอภิปรายปัญหาและอุปสรรคในการประชาสัมพันธ์ ข้ออภิปรายรวมทั้ง 4 ด้าน ดังนี้คือ

ด้านบุคลากร บุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ ความเข้าใจ ในงานประชาสัมพันธ์ ซึ่งอาจรวมถึงครูที่มีหน้าที่เป็นประชาสัมพันธ์โรงเรียน และคณะครูโดยทั่วไป ทำทำงานประชาสัมพันธ์ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร นอกจากนี้ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และบุคลากรของโรงเรียนในฝ่ายอื่น ๆ ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการประชาสัมพันธ์ ทำให้มองข้ามสิ่งเหล่านี้ไป และไม่สนใจเกี่ยวข้อง ไม่ว่าในแง่ผู้รับสารหรือผู้ส่งสารก็ตาม ทำให้การประชาสัมพันธ์โรงเรียนล้มเหลวได้ ดังนั้นวิธีการแก้ไข จึงควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน รวมทั้งบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน เพื่อจะได้มีความรู้ ความเข้าใจถึงขั้นตอนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ปลุกฝังให้บุคลากรทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน คนงาน ภารโรง ตระหนักถึงความสำคัญของการประชาสัมพันธ์ เพื่อการสื่อสารที่ดีระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน และการสื่อสารกับผู้ปกครองและชุมชน

ด้านงบประมาณ โรงเรียนประสบปัญหากับความขาดแคลนด้านการเงินและงบประมาณ เพื่อนำมาจัดกิจกรรมส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ จึงควรแก้ไขโดยมีการจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนในแต่ละปีให้แน่นอนและชัดเจน เพื่อว่าหน่วยงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนจะมีความคล่องตัวในการทำงานพร้อมกับมีงบสำรอง เผื่อกรณีเร่งด่วนฉุกเฉิน หรือเพื่อการประชาสัมพันธ์เฉพาะกิจ

ด้านการดำเนินงานและการจัดการ ส่วนที่น่าสนใจ คือ นโยบาย และเป้าหมายในด้านการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนยังไม่ชัดเจน ไม่มีโครงการหรือแผนงานในการจัดการประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่แน่ชัด โรงเรียนขาดการประสานงานที่ดี และขาดการติดตามงานด้านการประชาสัมพันธ์ ดังนั้น จึงควรแก้ไขปรับปรุงในด้านนโยบายและแผนงาน ซึ่งกรมสามัญศึกษาได้กำหนดนโยบายและขอบข่ายการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน ผู้บริหาร ครู อาจารย์หัวหน้างาน

ประชาสัมพันธ์ ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนงานในการกำหนดนโยบายในการหาแนวทางปฏิบัติ ตลอดจนกำหนดวิธีการที่เหมาะสมในการติดตามประเมินผลและรายงานผล

ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ยังไม่ดีและมีไม่เพียงพอ จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสอง พบว่าด้านวัสดุ อุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ยในระดับน้อย แต่สูงกว่าหัวข้ออื่น ๆ จึงควรให้ความสนใจปรับปรุงแก้ไขมาก ทั้งปัญหาในด้านขาดการใช้ประโยชน์ จากแหล่งบริการทางด้านประชาสัมพันธ์ การเลือกใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์กับชุมชนไม่เหมาะสม ไม่จูงใจ ไม่น่าสนใจเท่าที่ควร เช่น การแจกแผ่นปลิวที่มีแต่ตัวหนังสือ หรือการฝากข่าวลงใน หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ ที่คนส่วนมากไม่ได้อ่าน ในด้านนี้ฝ่ายบริหารควรจัดหาหรืออำนวยความสะดวกในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ที่เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ที่ยังขาดแคลน เช่น กล้องถ่ายรูป วิทยุ เครื่องบันทึกเสียง พิมพ์ดีด เครื่องถ่ายเอกสาร โทรทัศน์ ฯลฯ เพื่อลด ปัญหาการปฏิบัติงานที่ไม่คล่องตัว นอกจากนี้อาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์หรือผู้เกี่ยวข้องควร ศึกษาข้อมูลถึงการใช้สื่อต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเหมาะสมกับผู้รับสารด้วย สำหรับแหล่งบริการทางด้าน การประชาสัมพันธ์ เช่น สถานีวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร ทางโรงเรียน ควรติดต่อขอรับบริการ เพื่อเผยแพร่ผลงาน กิจกรรมของนักเรียน และเกียรติคุณของโรงเรียนด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อการนำไปใช้ในการประชาสัมพันธ์ โรงเรียน

1. ควรมีการกำหนดนโยบาย การประชาสัมพันธ์โดยผู้บริหารและครู อาจารย์ร่วมกัน กำหนด
2. ในการสรรหา หรือแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่ง หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ ควรเลือกผู้ มีความรู้และมีคุณสมบัติในการปฏิบัติงาน ไม่มอมอบหมายงานอื่นมากจนทำให้ไม่มีเวลา ปฏิบัติงานด้านประชาสัมพันธ์ได้เต็มที่
3. ผู้บริหารควรให้การสนับสนุน อำนวยความสะดวก และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และคล่องตัว

4. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในโรงเรียนให้มากขึ้นกว่าเดิม
5. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการบริการ และอำนวยความสะดวกให้แก่นักเรียน ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง ชุมชนที่มาขอรับบริการต่าง ๆ จากโรงเรียน
6. ผู้บริหารควรมีการติดต่อให้ผู้ปกครอง หรือประชาชนในชุมชน ที่มีคุณวุฒิ มีความสามารถพิเศษ มาเป็นวิทยากร หรือมีส่วนช่วยเหลือโรงเรียนในด้านการจัดการศึกษา
7. ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน ได้ร่วมสังสรรค์กับครู และมาร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ในโอกาสพิเศษต่าง ๆ
8. ผู้บริหารควรให้การส่งเสริม นักเรียน ให้พัฒนาทักษะ ความสามารถ มีระเบียบวินัยรับผิดชอบต่อสังคมมีผลงานด้านวิชาการ และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของนักเรียน และโรงเรียน
9. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน ถึงผู้ปกครองชุมชน ในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสม และทันเหตุการณ์ เช่น วารสาร เอกสาร หรือ ภาพกิจกรรม ข่าว บทความทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเมือง กับ โรงเรียนมัธยมศึกษาในชนบท
2. ควรมีการวิจัยลักษณะ และวิธีการจัดการประชาสัมพันธ์ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เปรียบเทียบกับการจัดการประชาสัมพันธ์ขององค์การธุรกิจ
3. ควรมีการวิจัย ศึกษา ความคิดเห็นของผู้ปกครอง และชุมชน เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ - โรงเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร